
РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

УДК 332.2

А. В. Кунденко, к.е.н., доцент,
Н. В. Мороз, аспірант,
В. С. Довженко, студентка

**РЕГІОНАЛЬНА ПІДТРИМКА РЕАЛІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ
ПІДПРИЄМСТВ ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

Анотація. Стаття присвячена проблемі активізації процесів розробки та впровадження інноваційних проектів на підприємствах Чернігівської області на основі вдосконалення системи регіональної підтримки реалізації проектів. Проведено аналіз інноваційної діяльності підприємств регіону. Сформовано механізм регіональної підтримки реалізації інноваційних проектів.

Ключові слова: інноваційна діяльність, інноваційний проект, регіональна підтримка, інфраструктура підтримки інноваційної діяльності.

А. В. Кунденко, к.э.н., доцент,
Н. В. Мороз, аспирант,
В. С. Довженко, студентка

**РЕГИОНАЛЬНАЯ ПОДДЕРЖКА РЕАЛИЗАЦИИ ИННОВАЦИОННЫХ ПРОЕКТОВ
ПРЕДПРИЯТИЙ ЧЕРНИГОВСКОЙ ОБЛАСТИ**

Аннотация. Статья посвящена проблеме активизации процессов разработки и внедрения инновационных проектов на предприятиях Черниговской области на основании усовершенствования системы региональной поддержки реализации проектов. Проведен анализ инновационной деятельности предприятий региона. Сформирован механизм региональной поддержки реализации инновационных проектов.

Ключевые слова: инновационная деятельность, инновационный проект, региональная поддержка, инфраструктура поддержки инновационной деятельности.

A. V. Kundenko, candidate of economic sciences, associate professor,
N. V. Moroz, postgraduate student,
V. S. Dovzhenko, student

**REGIONAL SUPPORT OF KNOW-HOW PROJECTS IMPLEMENTATION
AT THE ENTERPRISES OF CHERNIHIV REGION**

Abstract. The article reveals the problems how to make active the process of innovation projects development and implementation at the enterprises of Chernihiv region under the improving of regional support system in projects implementation. It is carried out the analysis of know-how activity of local enterprises. It is set up the mechanism of regional support of know-how projects.

Keywords: know-how activity, know-how project, regional support, know-how activity support infrastructure.

Актуальність теми дослідження. У сучасних умовах жорсткої конкуренції на міжнародному рівні за технологічне лідерство перевагу отримують ті країни, економіка яких все більше базується на інноваціях та пов'язаних з ними нових технологіях [4].

На сьогоднішній день, аналізуючи становище України на міжнародній арені, можна говорити про нестабільний економічний та політичний стан, який зумовлює гальмування розвитку виробничої сфери. Вітчизняний ринок найчастіше є постачальником напівоброблених товарів – чорних металів та деяких видів хімічної продукції. А перспективи конкурувати з іноземною продукцією за параметрами ціни, якості та кількості поки що є нестабільними.

Одним з факторів поліпшення становища країни є реалізація інноваційних проектів на підприємствах. Такий процес стає неможливим без активної державної підтримки, що є елементом інноваційної системи країни, яка представлена у вигляді сукупності її регіональних складових –

РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

регіональних інноваційних систем. Тому, саме питання регіональної підтримки інноваційних проєктів є надзвичайно актуальним у наш час.

Постановка проблеми. Регіональний рівень підтримки, серед іншого, концентрується на стимулюванні інноваційного підприємництва, оскільки саме ця сфера спроможна забезпечити зростання основних показників економіки й добробуту населення на рівні регіону та збільшення надходжень до місцевих бюджетів. Саме на рівні регіонів і місцевого самоврядування повинні визначатися пріоритетні напрями підтримки інноваційного бізнесу, тут же треба вести роботу з конкретними проєктами, здійснювати відбір фінансових та інших інститутів, що беруть участь у реалізації окремих заходів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На даний час проблеми регіональної підтримки реалізації інноваційних проєктів знайшли своє місце у роботах В. Ціхановської [4], О. Красовської [5], Т. Циби, Е. Зіня [2], Н. Ілляшенко, І. Шуміло [10], Г. Калетніка [4], Л. Ладонько [6] та інших вітчизняних вчених та економістів.

Виділення недосліджених частин загальної проблеми. У системі досліджень щодо регіональної підтримки інноваційної діяльності підприємств Чернігівської області недостатньо висвітлені питання щодо механізму регіональної підтримки реалізації саме інноваційних проєктів області в системі забезпечення єдності науки та виробництва.

Постановка завдання. Для вирішення проблеми регіональної підтримки інноваційних проєктів у Чернігівській області в статті поставлено для вирішення наступні завдання: 1) проведення аналізу інноваційної діяльності підприємств Чернігівської області; 2) дослідження роботи організацій та установ регіону, які забезпечують підтримку реалізації інноваційних проєктів; 3) формування механізму регіональної підтримки реалізації інноваційних проєктів у Чернігівській області.

Виклад основного матеріалу. За останні роки в Чернігівській області спостерігається тенденція до зниження інноваційної активності підприємств (табл. 1). Про це свідчить показник загальної суми витрат на інноваційну діяльність, що з року в рік має тенденцію до зменшення: в період з 2007 по 2010 роки зменшення відбулося на 203 415,4 тис. грн., тобто майже на 90 % [3]. Найбільшу питому вагу серед загальних витрат становлять витрати на придбання машин та обладнання, пов'язаних з упровадженням інновацій (станом на 2010 рік – 64,7 %).

Таблиця 1

Роки	Питома вага підприємств, що займалися інноваціями	Загальна сума витрат	У тому числі за напрямками					
			дослідження і розробки	у тому числі		придбання нових технологій	придбання машин та обладнання, пов'язаних з упровадженням інновацій	інші витрати
				внутрішні НДР	зовнішні НДР			
2007	15,5	225436,9	17365,5	17359,0	6,5	591,0	189484,6	17995,8
2008	17,4	385723,5	13651,7	4746,1	8905,6	58,5	335441,7	36571,6
2009	21,0	156776,6	9635,3	7170,7	2464,6	68,0	135955,1	11118,2
2010	17,0	22021,5	3231,9	3053,1	178,8	12,0	14241,7	4535,9

Дуже важливим залишається питання фінансування інноваційних проєктів. Відомо, що кошти можуть залучатися за рахунок власних джерел, з державного бюджету, від іноземних інвесторів та інших джерел. Як бачимо з табл. 2, їх структура нестабільна, і останнім часом підприємці не розраховують на підтримку іноземних інвесторів. Основним джерелом для здійснення інноваційних процесів залишаються власні кошти (у 2010 р. власні кошти становили 98,6 % загальної суми витрат на інноваційну діяльність) [1].

Таблиця 2

Роки	Загальна сума витрат	У тому числі за рахунок коштів			
		власних	державного бюджету	іноземних інвесторів	інші джерела
2007	225436,9	66663,7	6618,0	136226,3	15928,9
2008	385723,5	212456,2	5384,0	-	167883,3
2009	156776,6	100392,2	8118,6	1892,8	46373,0
2010	22021,5	21712,1	-	-	309,4

Згідно з даними Головного управління статистики в Чернігівській області [9], на сьогодні налічується 22 наукові організації, що здійснюють розробку інновацій. Їх силами в 2010 році було виконано наукових та науково-технічних робіт на суму 32 373,6 тис. грн., що знаходиться приблизно на рівні 2008 року – 38 214,0 тис. грн., та майже у 3 рази більше, ніж у 2000 році

РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

(10 957,6 тис. грн.). Це свідчить про активізацію інноваційної діяльності відповідних організацій. Щодо промислових підприємств, то за останні три роки впроваджували інноваційну продукцію 14,5 % від загальної їх кількості, застосовували інноваційні процеси – 9,8 %, здійснювали організаційні інновації – 2,1 %, проводили маркетингові інновації – 1,7 % підприємств.

За останні 20 років значно скоротилась кількість упроваджених нових технологічних процесів на промислових підприємствах (майже в 12 разів): 2010 рік – 16, а в 1990 році – 188 процесів. Також спостерігається значне скорочення виробництва інноваційних видів продукції: в 2000 році – 935 видів, а в 2010 – 40, що менше в 23 рази.

Обсяг реалізованої інноваційної продукції характеризується динамічним зростанням у період з 2000 року по 2010 рік: 2000 рік – 248 886,7 тис. грн., 2008 рік – 394 213,6 тис. грн., а 2010 рік – 1 084 672,3 тис. грн., при цьому обсяг реалізації інноваційної продукції, нової для ринку, має тенденцію до зменшення: 2000 рік – 186 104,1 тис. грн. (77 % від загальної кількості реалізованої інноваційної продукції), 2008 рік – 182 216,9 тис. грн. (46 % від загальної кількості), 2010 рік – 12 741,9 тис. грн. (лише 1 % від загальної кількості). Із загального обсягу реалізації поставлено на експорт: в 2000 році – 48,9 тис. грн. (0,02 % загальної кількості реалізованої інноваційної продукції), 2008 рік – 184 279,9 тис. грн. (47 % від загальної кількості), 2010 рік – 7 161,4 тис. грн. (0,7 % від загальної кількості).

У Чернігівській області основними документами, які регулюють інноваційну діяльність підприємств та реалізацію ними інноваційних проектів, є: Програма інноваційно-інвестиційного розвитку Чернігівської області на 2011-2015 роки, Стратегія соціально-економічного розвитку області на період до 2015 року, Обласна програма розвитку малого підприємництва на 2011-2012 роки [3].

Зазначені програми спрямовані на розв'язання найважливіших проблем розвитку регіону за допомогою створення принципово нових технологій, засобів виробництва, матеріалів, іншої наукомісткої та конкурентоспроможної продукції шляхом реалізації короткострокових та середньострокових пріоритетних напрямів інноваційної діяльності регіонального рівня, зокрема, шляхом реалізації інноваційних проектів підприємств [5].

Основними організаціями, які здійснюють регіональну підтримку реалізації інноваційних проектів в Чернігівській області, є (табл. 3):

Таблиця 3

Організації та установи, що здійснюють підтримку реалізації інноваційних проектів в Чернігівській області

Назва 1	Форми підтримки інноваційних проектів 2
ДО «Регіональний фонд підтримки підприємства по Чернігівській області»	Запровадження ефективних кредитно-гарантійних механізмів фінансування суб'єктів інноваційної діяльності. Сприяння формуванню єдиної державної мережі регіональних та міських фондів підтримки підприємства.
Чернігівський державний центр науково-технічної і економічної інформації	Фіксування результатів інноваційної діяльності. Участь у системах інформаційного обміну науково-технічними досягненнями на різних рівнях. Задоволення потреб користувачів в інформаційних продуктах інноваційної сфери на базі документарних і електронних ресурсів. Сприяння захисту прав інтелектуальної власності. Проведення освітніх та масових заходів в сферах інноваційної діяльності, трансферу технологій, інтелектуальної власності та ін.
Головне управління статистики в Чернігівській області	Збирання, опрацювання, аналіз, поширення, збереження, захист та використання статистичної інформації в сфері інновацій. Забезпечення надійності та об'єктивності даних, доступності, гласності й відкритості інформації, її джерел та методології складання. Забезпечення формування інформаційної бази для прогнозування та аналізу тенденцій інноваційного розвитку.
Чернігівська обласна державна адміністрація	Забезпечення реалізації на території області державної політики у сфері інвестиційного та інноваційного розвитку, підприємництва і т. д. Інформаційно-аналітичне та організаційне забезпечення діяльності, спрямованої на реалізацію перспектив розвитку економіки на засадах її науково-інноваційного оновлення. Координація формування регіональної інноваційної системи. Оцінка ефективності політики інноваційного розвитку, внесення пропозицій щодо її коригування. Аналіз доцільності розміщення та виконання державного замовлення на інноваційну продукцію підприємствами області. Підготовка аналітичних довідок щодо розвитку ринкових механізмів регулювання інноваційної діяльності.

РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

Продовження табл. 3

1	2
Головне управління економіки Чернігівської обласної державної адміністрації	Аналіз стану і тенденцій інноваційного розвитку області, участь у визначенні його пріоритетів, проведенні структурних змін. Участь у розробці проектів та програм. Сприяння утворенню інфраструктури підтримки регіонального інноваційного розвитку. Сприяння розвитку і впровадженню прогресивних та нетрадиційних форм господарської, науково-виробничої діяльності, утворенню науково-технічних центрів, технопарків, зон науково-технічних та науково-аграрних інновацій, фінансово-промислових груп тощо.
Чернігівська регіональна торгово-промислова палата	Організація виставок результатів інноваційної діяльності. Експертиза результатів інноваційної діяльності. Надання повного комплексу послуг з митного оформлення товарів; видача сертифікатів походження товарів. Надання послуг зі штрих – кодування інноваційної продукції.
Чернігівська міська рада	Сприяння розвитку інноваційних підприємств. Забезпечення підприємцям доступу до інформації про новітні технології та науково-технічні розробки. Сприяння трансферу технологій до виробничого сектора. Покращення конкурентоспроможності малих підприємств.
Чернігівська обласна агенція регіонального розвитку «Вектор»	Допомога в підготовці проектів та програм, бізнес-планів інвестиційних проектів, проведення аналітичних та наукових досліджень, експертиз в сфері інноваційної діяльності регіону. Організація реклами, посередництво в пошуку орендних площ. Організація та проведення виставок, ярмарок, презентацій; організація волонтерської діяльності в процесі реалізації проектів.

Серед основних результатів роботи зазначених організацій та установ слід відзначити, що у 2008 році облдержадміністрація, в рамках своєї діяльності, оголосила конкурс для надання фінансово-кредитної підтримки інноваційним намірам суб'єктів господарювання області на умовах зворотності. Кількість конкурсних заявок налічувала близько 36 проектів. Переможцем стало ТОВ «Ковальський завод», яке для реалізації інвестиційного проекту «Впровадження інноваційної виплавки штампової сталі з відходів конструкційних сталей та розвиток технології виплавки заготовок різної конфігурації і призначення» отримало кредит у розмірі 90,0 тис. грн. строком користування на 36 місяців з відсотковою ставкою 11 %.

У 2011 році було проведено новий конкурс. Підприємцями були подані анотації 3 проектів. Переможцем конкурсу визначено інноваційний проект ТОВ «НВП «Метекол». Підприємство отримало кредит у сумі 90 тис. грн. строком на 24 місяці із відсотковою ставкою 11 % річних.

Чернігівська обласна агенція регіонального розвитку «Вектор» розглядає такі пріоритетні проекти, як вдосконалення стратегії розвитку міста; перетворення застарілих підприємств у технопарки; реалізація стратегії «Чернігів – північний торговельний центр»; розробка стратегії розвитку спорту як галузі економіки. В рамках реалізації інноваційного проекту «Технопарк ІТ 3000» агенція створює умови для розвитку малого підприємства в сфері креативних технологій, ремісництва та формує умови для комерціалізації наукових розробок з метою їх впровадження у виробництво.

Загалом діяльність місцевих органів влади та самоврядування Чернігівської області направлена на налагодження співпраці з комерційними банками, запровадження дієвих заходів фінансової підтримки підприємництва. На підтримку реалізації інноваційних проектів підприємств Чернігівської області направлена робота організацій та установ, які належать до інфраструктури інноваційної діяльності (рис. 1) [8].

На даний час основними проблемами в сфері реалізації інноваційної діяльності підприємств, зокрема реалізації інноваційних проектів, є [10]:

- недостатня ефективність співпраці між підприємцями та представниками влади;
- неефективність інфраструктури підприємницької діяльності;
- недостатнє фінансування регіонального розвитку та недостатня координація дій щодо залучення інвестиційних ресурсів;
- відсутність або недоступність систематизованої інформації про організацію та здійснення підприємницької діяльності;
- домінування короткострокових кон'юнктурних пріоритетів.

З метою активізації регіональної підтримки реалізації інноваційних проектів підприємств Чернігівської області необхідно [6]:

- сформувати доступне та якісне інформаційне середовище щодо діючого законодавства, потенціалу, можливостей та потреб регіону;

РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

- координувати взаємодію розробників, замовників, підприємців, інвесторів та органів державного і місцевого управління у сфері використання інноваційних проектів і технологій;
- сприяти впровадженню нових технологій на основі укладання між автором і виробником ліцензійних договорів;
- розробити пропозиції щодо створення єдиної системи експертизи та аудиту інноваційних проектів;
- проводити моніторинг інноваційної активності підприємств та контролювати реалізацію результатів інноваційної діяльності.

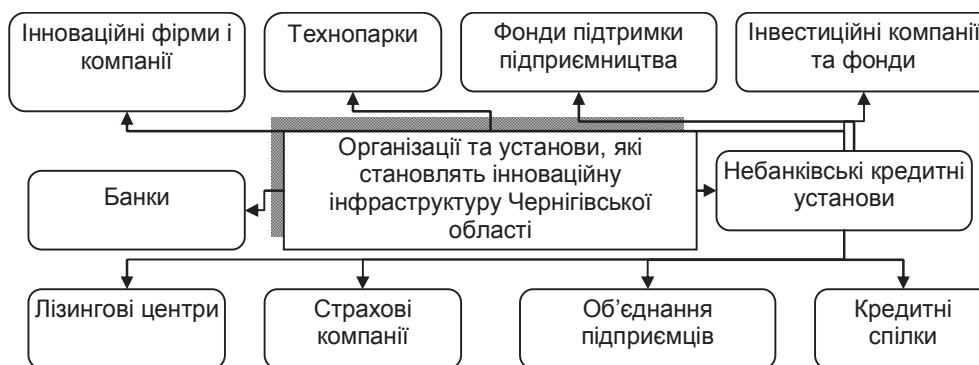

Рис. 1. Інфраструктура підприємництва в Чернігівській області в сфері реалізації інноваційних проектів

Для реалізації зазначених заходів пропонуємо механізм організації науково-дослідних робіт та інноваційної діяльності в регіоні (рис. 2.), який поєднує у собі елементи ринкової економіки та гнучкі важелі державного регулювання [2].

Першочерговим завданням активізації регіональної інноваційної діяльності має стати створення економічного механізму та розробка заходів щодо роз'яснення правового механізму в сфері інновацій та розробок і впровадження новітніх технологій та інновацій у практичну діяльність.

Ефективна система роз'яснення правового забезпечення інноваційної діяльності передбачає: роз'яснення щодо законодавчого закріплення джерел фінансування розвитку регіональної інноваційної діяльності існуючих регіональних інноваційних програм, антимонопольних заходів у регіональній науково-дослідній роботі, визначення правового положення керівників програми проектів, розробки правових основ інформаційної політики, забезпечення реалізації на ринку інформаційного продукту.

Економічна частина механізму передбачає: формування економічної регіональної політики щодо використання новітніх технологій, напрямів і пріоритетів, а також їх підтримки, визначення реальних і перспективних джерел фінансових ресурсів, необхідних для реалізації передбачених напрямків розробки та використання новітніх технологій, стимулювання і розвиток «венчурного підприємництва» як особливої форми фінансового капіталу.

Важливим елементом механізму організації наукових робіт є конкретні заходи регіональної підтримки з боку державних регіональних органів, які мають виходити з конкретних проблем регіону за напрямками: фундаментальна наука, прикладні дослідження і технології, вища освіта та ін.

Реалізація ефективної регіональної інноваційної політики потребує вдосконалення організаційної структури управління у сфері науково-дослідної та інноваційної діяльності, яке має бути вираженим у реформуванні функцій місцевих органів виконавчої влади та самоврядування, їх прав, повноважень, завдань та механізму взаємодії між собою та іншими органами. Реалізація регіональної стратегії інноваційно-технологічного розвитку має здійснюватись відповідно до стратегії інноваційного розвитку країни.

Ефективний розподіл ресурсів та підвищення продуктивності праці в сфері інновацій забезпечується шляхом розробки та реалізації програмно-цільової методології планування регіональної інноваційної діяльності, що базується на існуванні ринку, враховує тенденції його розвитку, забезпечує пріоритетне виконання робіт по створенню принципово нових видів техніки і технологій [2].

РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

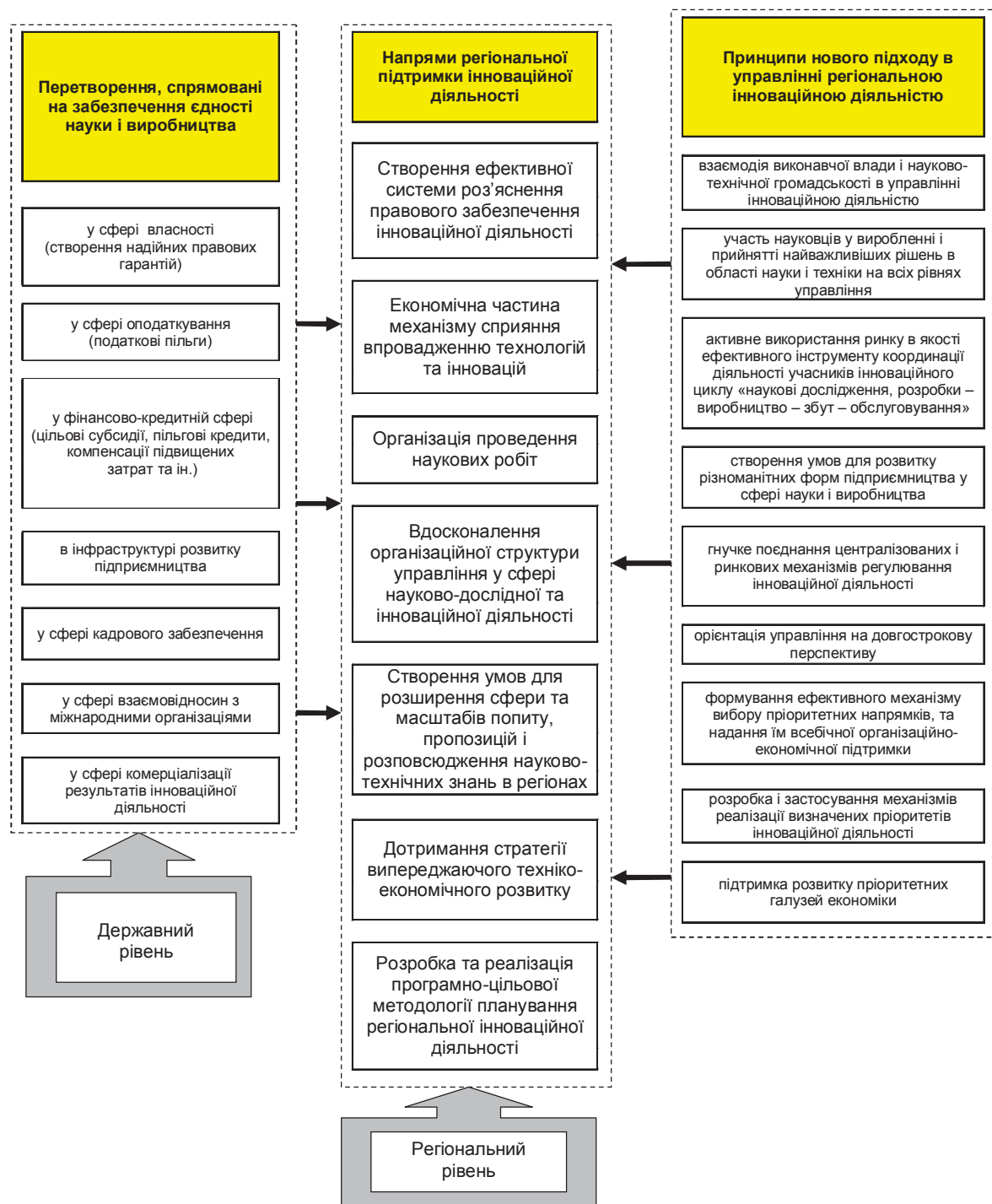

Рис. 2. Механізм підтримки інноваційної діяльності

При реалізації перетворень у регіональній інноваційній діяльності згідно з механізмом потрібно обов'язково дотримуватись принципів (див. рис. 2), які забезпечать дієвість запропонованих заходів.

Окрім перетворень на регіональному рівні, одночасно потрібно провести ряд перетворень і в державній системі підтримки інноваційної діяльності, зокрема:

- у сфері власності – створення надійних правових гарантій для ефективного функціонування всіх форм власності і розвитку різноманітних форм підприємництва;

РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

- у сфері оподаткування – надання підприємствам, що здійснюють інноваційну діяльність, податкових пільг та накладення санкцій за неналежний рівень якості продукції;

- у фінансово-кредитній сфері – надання цільових субсидій і пільгових кредитів для підприємств, що здійснюють свою діяльність у пріоритетних напрямках інноваційної діяльності; компенсації високих затрат по освоєнню принципово нових видів техніки і технологій; використання форм взаємного кредитування підприємств; створення мережі комерційних банків;

- в інфраструктурі розвитку підприємництва – створення економіко-правових умов для формування інфраструктури інноваційного розвитку, створення венчурних та інноваційних фондів, розробка додаткових стимулів для розвитку суб'єктів малого та середнього підприємництва з інноваційним спрямуванням діяльності;

- у сфері кадрового забезпечення – реформування системи підготовки й атестації наукових кадрів, розробка і запровадження програми державної підтримки стажування молодих вчених у зарубіжних наукових центрах, запровадження заходів з матеріального, морального і професійного заохочення своєчасного виходу наукових працівників на пенсію, тощо;

- у сфері взаємовідносин з міжнародними організаціями – посилення відповідальності міжнародних організацій за результати впровадження проектів, спрощення процедури МФО, щодо набуття чинності угод про позики, адаптація законодавства України до законодавства ЄС, підтримка здійснення координації державної політики щодо європейської та євроатлантичної інтеграції;

- у сфері комерціалізації результатів інноваційної діяльності – створення спеціальних фондів сприяння розвитку інноваційного підприємництва, запровадження механізму формування фінансової та технологічної інфраструктури.

Оскільки основу реалізації інновацій становлять фінанси, які, як правило, виражені у формі кредиту, потрібно створити мережу інноваційних банків з умовами роботи кращими, ніж у звичайних банках.

Таким чином, запропонований механізм дозволить сформувати дієву та ефективну систему підтримки регіональної діяльності, яка дозволить швидко підвищити інноваційну активність підприємств регіону та їх потенціал для виходу на державний та міжнародні ринки.

Висновки. За результатами дослідження проблеми регіональної підтримки інноваційної діяльності підприємств Чернігівської області в статті було:

1) проведено аналіз інноваційної діяльності підприємств регіону і встановлено, що за останній час їх інноваційна активність знизилась, у першу чергу, за рахунок відсутності іноземних інвестицій та державного інвестування, малорозвиненої інноваційної інфраструктури в регіоні та недостатньо дієвого механізму регіональної підтримки реалізації інноваційних проектів;

2) виявлено, що в області працюють державні та обласні організації та установи, які здійснюють всебічну підтримку інноваційної діяльності підприємств;

3) сформовано механізм регіональної підтримки реалізації інноваційних проектів Чернігівської області, який включає регіональні перетворення, перетворення на державному рівні та принципи, що мають використовуватись у новому підході до управління регіональною інноваційною діяльністю.

Література

1. Джерела фінансування інноваційної діяльності [Електронний ресурс] / Головне управління статистики в Чернігівській області. – Режим доступу до матеріалів : <http://chernigivstat.gov.ua/statdani/Nauka/N6.htm>

2. Зінь Е. А. Механізм розвитку регіональної інноваційної діяльності / Е. А. Зінь, А. М. Валюх // Науковий вісник Академії наук вищої школи України. Економіка : – 3б. наук. пр. – Київ : АН ВШ України. – 2004. – Вип. 2.

3. Інноваційна активність [Електронний ресурс] / Головне управління статистики в Чернігівській області. – Режим доступу до матеріалів : <http://chernigivstat.gov.ua/statdani/Nauka/N2.htm>

4. Калетнік Г. М. Фінансово-кредитна та інвестиційна підтримка малого підприємництва в Чернігівській області / Г. М. Калетнік, В. М. Ціхановська. – К.: ХАЙ-ТЕК ПРЕСС. – 2010. – 456 с.

5. Красовська О. В. Регіональні інноваційні програми як інструмент регіональної інноваційної політики України / О. В. Красовська // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія Економіка. – 2011. – № 33. – Част. 2.

6. Ладонько Л. С. Загальна характеристика інноваційної діяльності в Чернігівському регіоні / Л. С. Ладонько // Економічний простір. 3б. наук. праць. – 2009. – № 3.

7. Перелік регіональних цільових програм, які будуть реалізовуватись в області у 2012 році [Електронний ресурс] / Чернігівська обласна державна адміністрація. – Режим доступу : <http://cg.gov.ua>

8. Ребенко А. В. Фінансово-кредитна та інвестиційна підтримка малого підприємництва в Чернігівській області / А. В. Ребенко // Формування ринкових відносин в Україні : 3б. наук. праць. – 2009. – № 10 (101). – С. 152-159.

9. Чернігівщина-2010 : Статистичний щорічник / Головне управління статистики у Чернігівській області. – Чернігів : Держкомстат України. – 2011. – 516 с.

РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

10. Шуміло І. А. Проблеми нормативно-правового забезпечення регіональної інноваційної політики / І. А. Шуміло // Форум права. – № 3. – 2009. – С. 490-496.

Bibliography

1. Dzherela finansuvannya innovatsiinoi diialnosti [Elektonnyi resurs] / Holovne upravlinnia statystyky v Chernihivskii oblasti. – Rezhym dostupu do materialiv : <http://chernigivstat.gov.ua/statdani/Nauka/N6.htm>
2. Zin E. . Mekhanizm rozvytku rehionalnoi innovatsiinoi diialnosti / E. A. Zin, A. M. Valiukh // Naukovyi visnyk Akademii nauk vyshchoi shkoly Ukrainy. Ekonomika : – Zb. nauk. pr. – Kyiv : AN VSh Ukrainy. – 2004. – Vyp. 2.
3. Innovatsiina aktyvnist [Elektonnyi resurs] / Holovne upravlinnia statystyky v Chernihivskii oblasti. – Rezhym dostupu do materialiv : <http://chernigivstat.gov.ua/statdani/Nauka/N2.htm>
4. Kaletnik H. M. Finansovyi menedzhment : navchalnyi posibnyk / H. M. Kaletnik, V. M. Tsikhanovska. – K. : KhAY-TEK PRESS. – 2010. – 456 s.
5. Krasovska O. V. Rehionalni innovatsiini prohramy yak instrument rehionalnoi innovatsiinoi polityky Ukrainy / O. V. Krasovska // Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Seriya Ekonomika. – 2011. – № 33. – Chast. 2.
6. Ladonko L. S. Zahalna kharakterystyka innovatsiinoi diialnosti v Chernihivskomu rehioni / L. S. Ladonko // Ekonomichnyi prostir. Zb. nauk. prats. – 2009. – № 3.
7. Perelik rehionalnykh tsiliovkykh prohram, yaki budut realizovuvatysia v oblasti u 2012 rotsi [Elektonnyi resurs] / Chernihivska oblasna derzhavna administratsiia. – Rezhym dostupu : <http://cg.gov.ua>
8. Rebenok A. V. Finansovo-kredytna ta investytsiina pidtrymka maloho pidpriemnytstva v Chernihivskii oblasti / A. V. Rebenok // Formuvannya rynkovykh vidnosyn v Ukraini : Zb. nauk. prats. – 2009. – № 10 (101). – S. 152-159.
9. Chernihivshchyna-2010 : Statystychnyi shchorichnyk / Holovne upravlinnia statystyky u Chernihivskii oblasti. – Chernihiv : Derzhkomstat Ukrainy. – 2011. – 516 s.
10. Shumilo I. A. Problemy normatyvno-pravovoho zabezpechennia rehionalnoi innovatsiinoi polityky / I. A. Shumilo // Forum права. – № 3. – 2009. – С. 490-496.

Надійшла 12.02.2012